

Michal Rys: Vývoj obsahové stránky rumunských slov zděděných z latiny
(Oponentský posudek diplomové práce)

Diplomová práce Michala Ryse je prací ryze dokumentační a materiálovou, je však zpracována velmi pečlivě a podle předem promyšleného plánu. Cílem práce je doplnit běžně uváděné výklady o vývoji hláskoslovném a morfosyntaktickém diachronním pohledem na chování lexikálních významů slov pocházejících z latiny a dochovaných do dnešní rumunštiny. Diplomant se omezuje na slova patrimoniální, pozdější latinismy nejsou zahrnuty. Postupným výběrem zredukoval 1660 lexikálních jednotek obsažených v DEX na 754 jednotky, zahrnuté do VRLR.

Jádrem práce je slovníkový výčet těchto 754 lexémů doplněný historicko-sémantickým komentářem (str. 5-56). Výsledek na první pohled působí dojmem pouhého sběračství výše vymezených lexikálních jednotek, je za ním však úporná a trpělivá mravenčí práce prověřování každého hesla, jeho etymologického východiska a jeho sémantického vývoje. Velmi pěkně zpracované jsou závěrečné grafické přehledy, obsahující i poměry zastoupení zjištěných typů významových změn. Tato část práce poskytuje významný, osobně prověřený jazykový materiál užitečný pro uvažování o vývoji jazyka i o románských jazycích vůbec.

Analytická část je doplněna úplným seznamem rumunských slov zděděných z latiny uvedených v DEX (1503 jednotky).

Základní myšlenka práce je novátorská a může být vzorem pro zpracování daných poměrů i v jiných románských jazycích, případně může posloužit jako inspirace pro zpracování případných sémantických posunů latinských neologismů v rumunštině nebo i slov s jiným etymologickým východiskem než latinským.

Práce je formulačně úsporná, závěry stručné, ale – jak už bylo řečeno – cesta k nim nebyla nikterak snadná a bezpracná. V zásadě nemám žádnou kritickou připomínku ani k výběru tématu, ani k metodě zpracování, ani k předloženým interpretacím.

Na závěr uvádím jen několik dotazů k obhajobě:

1. AFLA – španělští etymologové vykládají etymon AFFLARE jako 'čenichat'. Je to možné?
2. AŞA < ECCUM-SIC: je ve vývoji rumunštiny změna počátečního *e-* v *-a* obvyklá? Ve španělských pramenech se uvažuje také o částici AC 'i', případně ATQUE 'také', jejichž podoba mohla změnu *e-* > *a-* ovlivnit. Jak tu lze zdůvodnit koncové přízvukné $[-\| a]$?
3. Zajímavá by byla úvaha o možných shodách významových posunů se španělštinou (v rámci archaičtějších etymologických východisek v periferní Románii), to už by ovšem přesáhlo rámec diplomové práce.

Shrnuji konstatováním, že předložená diplomová práce je v naší romanistice novátorská, a s ohledem na její solidní zpracování i pečlivou vnější úpravu ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 24. září 2006

Prof. PhDr. Bohumil Zavadil, CSc.